

El Genescà (masoveria)

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Masia El Genescà. Prop del nucli de Gaià
Emplaçament Ctra. de Prats de Lluçanès (BV-4401) al km. 3,7, camí direcció nord-oest uns 700 m
Alçada: 394

Coordenades:

Latitud: 41.91309
Longitud: 1.91239
UTM Est (X): 409804
UTM Nord (Y): 4640699

Classificació

Número de fitxa 08090-4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Any 1874
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 002004700DG04B0001KO
Fitxes associades:
[El Genescà](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dl., 07/05/2018 - 02:00

Descripció

Masoveria del Genescà, situada al costat de la casa principal del mas. El conjunt del mas forma un clos tancat amb pati central que inclou la casa antiga, una eixida i coberts i, a l'oest, la masoveria. Es tracta d'una construcció força gran i regular, que ha estat aixecada en una sola fase, l'any 1874 segons la inscripció d'una llinda. És de planta rectangular i està adossada als coberts pel costat nord. Disposa de tres plantes. La façana principal, encarada a llevant, té una distribució perfectament simètrica, amb tres eixos d'obertures emmarcades amb llindes i brancals de pedra. La façana posterior manté aquesta mateixa estructura tripartita. La façana sud té diverses obertures i s'adossa a un cos amb terrassa que conserva cinc tines. Els murs són de maçoneria, a pedra vista.

Observacions:

En una llinda de la façana: 1874

Història

Probablement l'església de Sant Andreu del Genescar és anterior al mas. Segons Josep M. Badia, en època alt-medieval devia ser sufragània de la parroquial de Gaià i donar servei a una colla de masos al seu voltant. Tanmateix, cal dir que la parroquial es troba molt a prop d'aquí. Fins fa poc no es coneixia cap referència documental antiga de la capella del Genescar, però Josep BADIA (2016: 185), l'ha pogut documentar en una deixa testamentària de l'any 1362. La deixa és de Jaume de Villagayano a "Sancti Andre de Solerio". Cal advertir que el nom primitiu del mas Genescar era Soler. Tanmateix, l'església és anterior a aquesta data: romànica del segle XII. Avui continua vinculada al mas Genescà.

Pel que fa al mas, segons dades recopilades per Josep M. Badia, ja existia al segle XIII. Concretament, apareix en un document de l'Arxiu Episcopal de Vic de l'any 1255. Ja hem dit que llavors s'anomenava Solario. L'hereu aquesta en aquesta data era un tal Pere. Estava inclòs en la parròquia de Santa Maria de Gaià. En el fogatge de 1553 en aquest mas hi consta Jaume Gineschar. Per tant, en època baix-medieval ja devia passar a denominar-se Genescà. Un cop superada la crisi baix-medieval, al segle XVI el Genescà va iniciar un procés per absorbir diferents masos rònecs del seu entorn i poder conrear, així, les terres abandonades. Al segle XVII, segons dades del capbreu del castell de Gaià de 1692-93, els propietaris encara eren la família Genescar, concretament Jacint Genescar. Aquests anys l'heretat incloïa tres masos secundaris situats a la mateixa parròquia: Berunyols (mas que ja no existeix i que era situat al sud de l'Oliva), l'Oliva i Ventalló (era a l'est del Genescà). A més, també tenia un altre mas situat a la parròquia de Sant Pere de Monistrol. D'aquesta manera, s'havia convertit en un dels masos principals del terme de Gaià. Al segle XVIII, segons el cadastre de 1741 tenia 117 quarteres de terreny i continuava sent un dels sis masos més grans. Ja al segle XIX, el 1883, segons el Registre de la Riquesa tenia dues masoveries: l'Oliva i el Puig. En total les seves terres ocupaven una superfície de 230,96 ha, de les quals el 40 % eren conreades per parcers. Aquest any el propietari era Ramon Parcerisa. Probablement el 1874 (segons la inscripció d'una llinda) es va construir la masoveria, tot i que en dades del cadastre consta l'any 1822.

No sabem què va passar després, però els masos l'Oliva i el Puig es van perdre i, entorn de 1925, Josep Capdevila Font va comprar el Genescar. Llavors l'heretat només incloïa una altra casa que funcionava com a masoveria: cal Quirze. Josep era fill del Soler de Lloberes i havia estat a Salomons. El propietari anterior del Genescà era un home conegut com el Músic de l'Ametlla, que vivia en aquesta colònia propera a Navàs. A partir d'aleshores la propietat del Genescà ha passat als hereus de Josep Capdevila: Joan Capdevila Teixidó i després Josep M. Capdevila Forné, actual propietari que continua al capdavant de l'explotació pagesa. Durant els darrers anys s'han construït les granges fora del recinte, cosa que ha permès que les construccions tradicionals hagin mantingut el seu aspecte exterior pràcticament sense canvis, llevat de la

reforma al portal principal ja comentada. Pel que fa a la masoveria, en una temporada no gaire llarga encara hi havia masovers. Entorn de la dècada de 1870 va servir com a segona residència d'una família de Barcelona, i actualment és la residència dels propietaris.

Bibliografia

IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm. 67.2.

